

VDOVYVDOVAM.CZ
komunita žen, které zůstaly samy

Informace pro pozůstalé

ŽIVOT ZEMŘELÝCH JE ULOŽEN V PAMĚTI ŽIJÍCÍCH
MARCUS TILLIUS CICERO

Ztráta blízkého člověka je jedno z nejtěžších období života – zejména v prvních měsících a letech po ovdovění, kdy uzavírání se do sebe, samota a pocit beznaděje často vede k trvalým psychickým problémům. Navíc na pozůstalé dopadá povinnost věnovat se nezbytným náležitostem, jejichž odklad může mít nepříjemné následky.

Na dalších stránkách naleznete informace, jak v jednotlivých oblastech (dědictví, majetek, provoz domácnosti, úřady apod.) postupovat. I na první pohled banální věc, jako dodávky energií a služeb zapsaných na zesnulého manžela a hrazené z jeho účtu, mohou způsobit velké problémy do budoucna. Stejně tak se to týká například dědického řízení a jeho dopadů na rodinné vztahy.

Publikace „Informace pro pozůstalé“ je součástí projektu vdovyyvdovam.cz. V České republice je téměř padesát procent žen starších 65 let ovdovělých (oproti tomu "jen" necelých patnáct procent mužů). Proto jsme dospěli v obecně prospěšné společnosti Generace i60 k vytvoření webu, který by měl pomoci vdovám smutné období překonat, umožnit jim sdílet svoje příběhy, potkávat se, komunikovat spolu a rozvíjet různé aktivity. A také proto cílí tento portál především za starší ženy-vdovy. Nicméně informace, které tam lze nalézt, jsou platné i pro muže a mladší generaci.

Projekt vdovyyvdovam.cz vznikl s podporou

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

TENTO PROJEKT BYL
PODPOŘEN GRANTEM
T-MOBILE POMÁHÁME

T-Mobile
Pomáháme

Obsah

Smutek není konec, ale začátek: jak se vypořádat se zármutkem

str. 4 - 7

Co a jak je potřeba zařídit kolem pohřbu a na úřadech

str. 8 - 13

Jak postupovat v případě dědictví a jeho základní principy

str. 14 - 19

Jak postupovat v oblasti peněžních úctů, investic a spoření

str. 20 - 23

Smutek není konec, ale začátek

- ❖ *Je normální být hodně smutná prvních šest týdnů. Brečet, mluvit, mlčet, být sama, vyhledávat společnost a vypovídat se, vše dovoleno.*
- ❖ *Máte nárok na to, aby vás nikdo do ničeho nenutil. Jen vy sama rozhodnete, jak si tuto dobu prožijete.*
- ❖ *Smutek není dobré tlumit, naopak je účelné pro další život ho naplno prožít.*
- ❖ *Pokud trvá hluboký smutek, který vás paralyzuje, déle než tři měsíce, je dobré vyhledat pomoc psychologa.*
- ❖ *Počítejte s tím, že vyrovnávat se ztrátou blízkého budete zhruba rok. Nezapomenete na něj, jen se smutek přetaví ve vzpomínky na prožitá léta.*

Smrt manžela či partnera je jedna z nejtěžších chvil v životě. Psychologové ale tvrdí, že každá emoce, i ta bolestivá, odezní, jen potřebuje dostatek času, aby se to stalo. Pokud by trval smutek - ale pozor, platí to i štěstí - ve stejné síle pořád, mohly by i zabíjet. Tak silné pocity jsou schopné rozpoutat v člověku doslova chemickou bouři.

Jenže tělo a duše jsou milosrdné, spustí v určitou chvíli sebeobrané mechanismy. Ke zvládnutí smutku přispěje i okolí, které ví, jak se v takových případech chovat.

Dá se vlastně smutek popohnat, aby odešel co nejdříve, a je vůbec vhodné uspišit dobu smutnění?

V první chvíli je to nesnesitelné, smutek svírá, fyzicky bolí, totálně ochromuje, tolik slz se vypláče, že snad už ani žádné nejsou. A přesto nepřichází úleva. Vdova často nechce jíst, nechce s nikým mluvit, nikam chodit, nic dělat, jen se schovat do svého neštěstí. A neumí si v tu chvíli

představit, že z něj kdy vystoupí. Jakoby skončil svět.

Pokud to prožíváte stejně, je s vámi - možná pro někoho trochu paradoxně - všechno v pořádku. Emoce, která leží na druhé straně spektra proti štěstí, totiž přesně takové pocity vyvolává. Jde o to, jak dlouho vydrží a kdy se začnete vracet do běžného života.

Podle psychiatričky Gabriely Šivicové obecně platí, že velmi hluboký zármutek trvá šest týdnů. Do dalších tří týdnů se začne pomalu zmírňovat a zklidňovat. Neznamená to ale, že v tuto dobu budete v pohodě.

Stále můžete cítit nechuť něco dělat, ale už to nebude hluboké odmítání. Okolí by mělo vědět, že v tuhle dobu není rozumné vdovu do něčeho nutit. Pojď, dáš si dvojku vína a bude líp, nebo půjdeme do wellnessu, tam se ti určitě uleví, opravdu nejsou věty, které jsou v tuto chvíli na místě - tedy pokud o to sama vdova nepožádá.

Pokud jí lze nějak pomoci, pak tím, že budou blízcí lidé stát při ní. Lépe řečeno budou čekat na signál, že už je vdova potřebuje nebo že jí můžou být něčím prospěšní. Někdo se totiž na čas uzavře do sebe, jiný se potřebuje vypovídat a vyplakat za přítomnosti druhých.

Rok smutku, pak se vyrovnáte se ztrátou partnera. Ale nezapomenete

Období, kdy se vyrovnáte se ztrátou manžela či partnera - pozor vyrovnáte, ne zapomenete - trvá podle psychologů rok. Před lety se nosil třeba i po celou tuto dobu smutek. Ženy obvykle chodily v černém, nebo aspoň s černou páskou na rukávu.

Dnes se od této tradice upustilo a okolí tak nedostává jasný signál: chovám se jinak, než dřív, protože se vyrovnávám se smrtí. Vyvolává to někdy situace nepříjemné pro obě strany. Vdova si myslí, že na ni druzí neberou ohled, okolí se zase cítí trapně, protože o tom nemusí vědět. Rok je doba hájení, které je na začátku intenzivní a postupně se rozvolňuje. V tomto čase je podle psychiatricky Šivicové velmi důležitá sociální podpora. Je ideální, když dobře funguje rodina, když se může vdova opřít o své děti, kamarádky. Není dobré zůstat ve smutku na dlouho úplně sám, stejně jako ničemu neposlouží, když si člověk zakazuje o tom, co se stalo, mluvit a potlačuje v sobě emoce. Může se dokonce dostavit vztek na zemřelého: ty jsi mě tu nechal!

Důležité je dát všem emocím volný průchod, o zemřelém mluvit, vzpomínat na něj, samozřejmě pokud vdova cítí, že to tak chce.

Někdy ale vdovy smutní delší dobu, jeden rok jim nestačí, nebo i po několika měsících je jejich smutek velmi intenzivní. Často zatím bývá nepřijetí ztráty, pocity vlastní viny a bezmoc. Dostávají se výčitky, proč jsem se mu víc nevěnovala, proč jsme spolu netrávili více času, občas se vdova zlobí i na okolí, hledá člověka, na kterého by mohla přenést svá domnělá pochybení.

V takovém případě používají terapeuti někdy metodu dopisu. Co by vdova manželovi napsala, co by mu ještě potřebovala říct, kdyby seděl naproti ní - a může to udělat ve skutečnosti, napsat dopis a všechno nevyřčené sdělit, byť druhá strana už není. S důraznou tečkou na konci.

Pokud je stav smutku komplikovaný a trvá dlouho, může psychiatr uvažovat i o nasazení léků. Ty se ale nedoporučují těsně po smrti manžela, velký smutek je totiž přirozený stav a je dobré jím projít, nikoli ho tlumit. Pokud tedy není tak mohutný, že by vdovu úplně paralyzoval a znemožnil jí fungovat.

Nestydět se za pláč, to je taky velmi důležité. Vždyť v minulosti se dokonce oplakávalo zemřelé veřejně, na některých pohřbech byly dokonce přítomné plačky, které měly za úkol pomáhat smutek ventilovat.

Na vesnických pohřbech cestou na hřbitov hrála tklivá hudba, všichni byli vážní a plakali. Ze hřbitova už se tóny měnily a na smuteční hostině se mluvilo o zesnulém a vzpomínalo, někdy i docela zvesela. Podle Šivicové takové zvyky v současné době chybí a je to špatně.

Milena Machačová, která doprovází umírající a je v kontaktu s jejich rodinami, bere smutek jako místo pro váš čas a klid.

“Zkuste si odmyslet, že je to emoce, naopak si zkuste představit, že je smutek třeba věc nebo zvíře. Nakonec zjistíte, že je pro vás obrovský pomocník. Lidi se zamyslí a třeba řeknou, že je pro ně smutek nekonečná hebká deka nebo celý vesmír, kam spadli a je jim vlastně v tom smutku dobře. To je první krok do nového života. Radím, nebojujte, ale udělejte si čas pro sebe,” říká Milena Machačová.

Lidem v okolí vdovy naopak doporučuje používat jednoduchou větu: strašně rád/a bych ti pomohl/a, ale nevím, co právě teď můžu udělat. Ve chvíli, kdy se vdova dotyčným otevře a řekne, čím může být prospěšný, je pak pomoc nekonečná.

Nejlepší je nevnucovat se. Třeba nabídnout, jedu na velký nákup, pojeděš se mnou? Ne? A nechceš mi napsat seznam, nechám ti pak všechno za dveřmi...

“Krátké období po úmrtí je jedno z

nejsobečtějších v životě. Přirovnávám ho k zamilovanosti. Jen ležíte, nevnímáte nic. Když dopadnete na dno, už nemáte kam dál padat, můžete jen nahoru,” dodává Machačová.

Jak najít dobrého psychologa nebo psychiatra

Jaký je mezi oběma odborníky rozdíl?

Psychiatr je lékař a může, narozdíl od psychologa, předepsat léky.

Psychologové i psychiatři mohou používat různé metody léčení a terapie. Pokud budete pro sebe odbornou pomoc shánět, ptejte se, jakou metodu aplikuje a co to pro vás obnáší. Je totiž poměrně velký rozdíl mezi například psychoanalýzou, kognitivní, behaviorální nebo třeba gestalt psychoterapií. A směrů existuje ještě víc.

Nejlepší je, když vám psychologa nebo psychiatra doporučí někdo, kdo s ním už má dobré zkušenosti. Orientovat se můžete i podle hodnocení na internetu. Mělo by jich být hodně a samozřejmě kladné.

K psychiatrovi si můžete nechat napsat doporučení od vašeho praktického lékaře, ale můžete si ho také najít i samy. V takovém případě se většinou za jejich služby platí.

V krizi vám můžou pomoci krizová centra a linky, například pražské [Krizové centrum RIAPS](#), [Centrum krizové intervence](#) nebo [linky důvěry](#).

Poradenství pro pozůstalé

Profese poradce pro pozůstalé je méně známou službou, která se pozůstalým a rodinám pečující o nemocného člověka nabízí. Poradce pro pozůstalé poskytuje psychickou podporu těm, kterým zemřela osoba blízká. Pomoc může poradce nabídnout i těm, kteří se starají o osobu blízkou v posledním stádiu onemocnění a úmrtí je očekáváno.

Poradce pro pozůstalé je pro člověka průvodcem v období zármutku a truchlení. Ztráta blízké osoby je pro každého velkým zásahem do života a vyrovnání se s tím může zabrat několik

měsíců, dokonce i let. Silné emoce jsou v tomto období na místě a je v pořádku je vyjádřit dle individuální potřeby. Zároveň nemusíte být na celou situaci sami a v případě potřeby je využití podpory poradce pro pozůstalé na místě.

Kromě psychické podpory může poradce pro pozůstalé nabídnout poradenství v administrativě, právních, rodinných a sociálních záležitostech.

Kontaktujte pouze ty poradce, kteří prošli certifikovaným kurzem Poradce pro pozůstalé. Kontakty na poradce [lze najít zde.](#)

Jak postupovat při zařizování pohřbu a na úřadech

- ❖ *Na ohlášení úmrtí neexistuje zákonem stanovená lhůta, je ovšem dobré tak učinit co nejdříve.*
- ❖ *Na matrice obecního úřadu vám vystaví úmrtní list, který budete potřebovat na dalších úřadech.*
- ❖ *Odevzdejte doklady zemřelého na příslušných úřadech (občanský průkaz, řidičský průkaz, pas).*
- ❖ *Nepodceňte splnění povinností vůči finančnímu či živnostenskému úřadu, České správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, mohl by začít naskakovat dluh, u kterého by se muselo zpětně řešit jeho smazání.*

Zařizování pohřbu a výběr pohřební služby

Zařizovat pohřeb je smutná povinnost, ale také vyjádření úcty a respektu k zesnulému. Profesionální pohřební služba by s veškerými náležitostmi, které to obnáší, měla velmi pomoci. Její výběr je zcela na rodině zemřelého.

Nemusí mít sídlo v místě bydliště zesnulého, ani ta nejbližší dostupná. Dbejte proto spíše na to, jak profesionálně na vás působí, jaký je její přístup a jak se shoduje s vaším přáním.

Asociace soukromých pohřebních služeb doporučuje držet se těchto zásad:

- pohřební služba by měla mít mnohaletou tradici;
- její ceny by měly být transparentní a konečné;
- při sjednání pohřbu musí sepsat pohřební služba Smlouvu o poskytování pohřebních služeb, fakturu, příjmový pokladní doklad (při platbě v hotovosti) a také objednávku služeb a materiálů.

Asociace doporučuje, že pokud jeden z těchto dokumentů nevydá, měli byste jít hned jinam;

- na požádání by vám také měli ukázat kopie velkých technických průkazů, kde by mělo být uvedeno, že auta jsou jejich (ne v pronájmu) a že se jedná o pohřební vozidlo;

- pohřební služba by měla být schopna zajistit kompletní servis – zajištění smutečního obřadu včetně kremace či vykopání a spuštění do hrobu, výrobu parte, zajištění květin a věnců, nabídku okrasných uren, zajištění hrobového místa apod.;

- mnohé napoví také profesionální a etické chování pracovníka pohřební služby a čistota a úprava kanceláře.

Úmrtí doma

Při úmrtí v domácím prostředí je nutné zavolat záchrannou službu, resp. lékaře, který vystaví potvrzení o prohlídce mrtvého, takzvaný ohledací list.

Tento dokument se následně předává matrice společně s občanským průkazem, rodným a oddacím listem zemřelého. Některé pohřební služby odevzdání matrice zařizují.

Na ohlášení úmrtí neexistuje žádná zákonem stanová lhůta.

Je sice vhodné kontaktovat zdravotnickou záchranou službu hned, ale lékaři obvykle pochopí zpoždění, aby se mohli pozůstalí s nebožtíkem rozloučit. Úmrtí v noci je možné hlásit ráno.

Lékař také může rozhodnout o případné pitvě. V tomto případě na náklady pojišťovny zemřelého převezme jím vybraná pohřební služba – to ovšem neznamená, že byste si u ní museli objednat pohřeb.

Pokud pitva nařizena není, zavolejte vámi vybranou pohřební službu, ta zemřelého transportuje. Je dobré přichystat pro zesnulého vhodné oblečení k poslednímu rozloučení.

Pokud je smrt přirozená, například očekávaná v souvislosti s dlouhou nemocí, nemusíte volat záchranou službu okamžitě. Můžete se ze zesnulým rozloučit či zavolat kněze.

Úmrtí ve zdravotnickém či sociálním zařízení

I v tomto případě si volíte pohřební službu podle své preference. Předejte při vzájemném setkání vhodné oblečení pro zemřelého.

K vyřízení náležitostí na matrice je třeba pohřební službě dodat tyto dokumenty:

ohledací listy (ty zpravidla zdravotnické či sociální zařízení předává matrice, resp. pohřební službě samo), občanský průkaz, rodný list a oddací list zesnulého, kopii rodného listu a občanského průkazu zařizovatele pohřbu. Po vyřízení úmrtního listu odešle matrika na adresu zařizovatele pohřbu zpět veškeré dokumenty, jako je úmrtní list, rodný list nebo oddací list.

Může se stát, že pracovníci zdravotnického nebo sociálního zařízení zavolají sami pohřební službu. Ovšem je zcela na vás, zda pohřeb svěříte jí nebo objednáte smuteční obřad u pohřební služby, kterou sami vyberete.

Pohřeb

Podobu pohřbu lze individuálně přizpůsobit přání rodiny i zemřelého, pokud jej dříve vyslovil. Dnes se pohřby nemusí omezovat pouze na konání v obřadní síni, hřbitově nebo v kostele. Je řada alternativních možností, které lze s pohřební službou společně domluvit. Může to být rozloučení na zahradě, v přírodě, v domácím prostředí. Záleží na Vaší představě a vůli pohřební služby. Vaše přání se nebojte vyslovit a požádat o alternativní formu.

Při jednání s pohřební službou si vezměte již zmíněné dokumenty, tedy především občanský průkaz zemřelého, rodný a oddací list zesnulého, občanský průkaz osoby, který pohřeb vyřizuje, a případně také oblečení pro zesnulého na obřad.

Placené volno na pohřeb

Zákon umožňuje využít až tři dny placeného volna v souvislosti s úmrtím blízké osoby a pohřbu. K získání placeného volna na pohřeb potřebujete potvrzení o účasti na pohřbu, které Vám vydá každá pohřební služba.

V případě úmrtí blízkého příbuzného (manžel, manželka, dítě) máte nárok na dva dny placeného volna a jeden den na pohřeb. Celkem tedy na tři dny volna. Jedná-li se o úmrtí rodičů, sourozenců, prarodičů, švagra, švagrové, tchána, tchýně, máte nárok na jeden den volna na pohřeb.

Pokud jim pohřeb zařizujete, máte nárok i na den volna na zařízení pohřbu, celkem tedy dva dny.

Státní příspěvek na pohřeb („pohřebné“)

Lze jím pokrýt náklady na pohřeb. Nárok na něj má ten, kdo vypravil pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo rodiči nezaopatřeného dítěte. Příspěvek se vyplácí jednorázově ve výši 5000 korun. Podrobné informace k pohřebnému najdete na [webu Ministerstva práce a sociálních věcí](#).

Matrika

Matrika obecního úřadu vystavuje úmrtní list. Na jeho vydání je třeba občanský průkaz zesnulého, kopie rodného listu a oddacího listu (nebo originály s tím, že kopii udělá úřad). Matrika předá úmrtní list tomu, kdo prokáže na jeho vydání právní zájem nebo kdo žil se zemřelým v

době jeho smrti ve společné domácnosti anebo osobě, která zařizuje pohřeb.

Česká zpráva sociálního zabezpečení

Zesnulého není třeba aktivně odhlašovat na České správě sociálního pojištění, hlášení úmrtí je povinností úřadů pověřených vedením matrik. Ty oznámí tuto skutečnost ČSSZ zhruba do dvou týdnů po zápisu do matriky. Někdy však existují praktické důvody, kdy se doporučuje pro jistotu úmrtí nahlásit, například u výplaty důchodu manžela na bankovní účet.

V případě, že byl zesnulý osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ), správa sociálního zabezpečení se o úmrtí dozví z registrů a ke dni úmrtí samostatně výdělečnou činnost sama ukončí.

Důležité také je s Českou správou sociálního zabezpečení vyrovnat případné přeplatky nebo nedoplatky. Postup se liší podle toho, o jaké závazky nebo přeplatky se jedná. Pokud přeplatek vznikl tím, že byl důchod odesláný na účet manžela po jeho úmrtí, potom ho má povinnost vrátit osoba, která měla právo disponovat s peněžními prostředky na účtu zemřelého. Nemusí se tedy nutně jednat o vdovu, ale často to tak bývá. Stejně se postupuje i v případě, že je důchod vyplacený v hotovosti a vdova ho převzala. V případě, že byl zesnulý OSVČ, řeší se závazky, ale i přeplatky ze samostatné výdělečné činnosti vůči správě sociálního zabezpečení v rámci dědického řízení.

Správa sociálního zabezpečení také vyřizuje žádost o vdovský (či vdovecký) důchod. Není na něj automatický nárok. Manželka (manžel) musí splnit zákonné podmínky. Nárok vzniká pouze tehdy, když byl zemřelý poživitelem starobního důchodu nebo invalidního důchodu nebo ke dni úmrtí splnil podmínky na starobní nebo invalidní důchod nebo došlo k úmrtí v důsledku pracovního úrazu.

O tento důchod je třeba vždy požádat. Žádost sepisuje s pozůstalou manželkou okresní správa sociálního zabezpečení podle místa trvalého bydliště. K žádosti je třeba předložit především doklad totožnosti žadatele, úmrtní list zesnulé osoby a popřípadě oddací list. Pokud zemřelý manžel dosud nepobíral vlastní důchod, předkládají se rovněž doklady zesnulého, například doklad o studiu, vojenské službě, rodné listy dětí, evidenční list od posledního zaměstnavatele a jiné, které jsou zapotřebí k výpočtu starobního nebo invalidního důchodu, z něhož je následně vypočítáván důchod pozůstalostní.

Příslušná správa sociálního zabezpečení by vám s tím měla vždy poradit a podrobné informace jsou i na [webu ČSSZ](#). Vdova, která uplatňuje nárok na pozůstalostní důchod z pojištění zesnulého manžela, kterým byl OSVČ, za něho může podat Přehled o příjmech a výdajích OSVČ. K jeho podání je vhodné předložit úmrtní list zemřelého a průkaz totožnosti.

Finanční úřad

Finančnímu úřadu by se úmrtí (pokud byl zesnulý plátcem daně) mělo podle příslušného zákona oznámit do 15 dnů a učinit tak má člověk, který pozůstalost spravuje. I když finanční úřad může v případě prodlení uložit sankce, ve většině případů tak nečiní.

Povinnost doplatit daně přechází na dědice stejně jako vyrovnání závazků vůči správě sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovně.

Je třeba také podat do tří měsíců daňové přiznání, a to od začátku roku do dne úmrtí. To je však jen první krok - správce pozůstalosti by měl podat další přiznání ode dne smrti do skončení řízení o pozůstalosti (do 30 dnů ode dne skončení) a je také podle délky trvání řízení o pozůstalosti bude třeba v mezičase podat přiznání za období mezi smrtí a koncem kalendářního roku.

Sestavování daňového přiznání za zemřelého podnikatele je ale poměrně složité a vyplatí se obrátit na daňového poradce.

Zdravotní pojišťovny

Postup se u jednotlivých zdravotních pojišťoven do jisté míry liší, vždy je dobré se o něm v konkrétních oblastech poradit na jejich informační lince nebo pobočkách. Komplikovaná bývá situace v případě, že zemřelý byl osobou samostatně výdělečně činnou – pak je třeba na zdravotní pojišťovně vždy podat Přehled o příjmech a výdajích OSVČ.

Jak postupovat v základních věcech je popsáno na příkladu Všeobecné zdravotní pojišťovny a Oborové zdravotní pojišťovny – i ony nicméně doporučují obrátit se s konkrétními situacemi na jejich informační linku nebo webové stránky.

Co je třeba udělat v případě, že manžel zemřel a měl závazky nebo přeplatky vůči zdravotní pojišťovně?

Všeobecná zdravotní pojišťovna: Případné přeplatky za nákup léků je třeba vyřídit v průběhu řízení o pozůstalosti nebo po něm - zajděte do pojišťovny a podle vašeho podílu na dědictví vám budou vyplaceny, a to bankovním převodem nebo složenkou nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém jste předložila výsledek řízení o pozůstalosti.

Oborová zdravotní pojišťovna: Zdravotní pojišťovna přeplatky a nedoplatky sama hlásí do pozůstalostního řízení. V závislosti na výsledku pozůstalostního řízení, pokud je ustanoven dědic, vyplatí pojišťovna přeplatky na pojistném nebo regulačních poplatcích určenému dědici. Nedoplatky na pojistném jsou vymáhány po skončení pozůstalostního řízení od dědiců, kteří odpovídají za pasiva dědictví. Zdravotní pojišťovna se obvykle dozví od notáře výsledek pozůstalostního řízení. Přeplatky se zasílají šekovou poukázkou na adresu dědiců, je možné požádat i o zaslání na účet. V případě zděděných dluhů je zaslána dědicům výzva k úhradě dluhu. Je možné požádat o splátkový kalendář a

splácet dluh postupně. Dědicům doporučujeme podat si žádost o prominutí penále, které může být prominuto po úplném zaplacení dluhu na pojistném. Pozůstalostní řízení může být zastaveno (z důvodu nedostatku majetku zesnulého) a zdravotní pojišťovna není oprávněna dluhy po pozůstalých vymáhat.

Je třeba odhlásit zesnulého manžela nebo se to děje automaticky?

Všeobecná zdravotní pojišťovna: Oznámení za vás udělá matrika, a to do osmi dnů od zápisu o úmrtí. Nejste ani povinni vrátit kartičku pojištěnce, ale nic tím nezkažte, i s ohledem na její zneužití. Povinnosti ve vztahu ke zdravotní pojišťovně zemřelého mají dědicové jen v případě, že šlo o [osobu samostatně výdělečně činnou](#).

Oborová zdravotní pojišťovna: Odhlašování zesnulého manžela není ze strany pozůstalých nutné. Zdravotní pojišťovna dostává informace o zemřelých z centrálního registru pojištěnců. Vracení kartičky pojištěnce není povinností.

Živnostenský úřad

Pokud zesnulý podnikal a má živnostenský list, nahláste úmrtí na živnostenském úřadu. Živnost zaniká dnem úmrtí, ale pro jistotu je dobré to nahlásit.

V živnosti zemřelého je také možné pokračovat, a to i po dobu dědického řízení. Řídí se to § 13 zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání v jeho platném znění.

Pokračovat v podnikání mohou osoby v tomto pořadí:

- správce pozůstalosti, anebo vykonavatel závěti, náleží-li mu správa pozůstalosti,
- dědicové ze zákona, pokud není dědiců ze závěti,
- dědicové ze závěti a pozůstalý manžel nebo partner, i když není dědicem, je-li spoluvlastníkem majetku používaného k provozování živnosti,
- insolvenční správce ustanovený soudem podle zvláštního právního předpisu, nejdéle však do skončení insolvenčního řízení, a likvidační správce,
- pozůstalý manžel nebo partner splňující podmínku uvedenou v písmenu c), pokud v živnosti nepokračují dědicové,
- svěřenský správce, pokud byl „závod pořízením pro případ smrti,“ vložen do svěřenského fondu.

Pokud se někdo z výše uvedených rozhodne pokračovat v živnosti, aby uchoval obchodní vazby, musí o tom

informovat živnostenský úřad do tří měsíců po úmrtí podnikatele. Identifikační číslo zůstane stejné.

Po ukončení dědického řízení má však tento podnikatel tři měsíce na to, aby si vyřídil vlastní živnostenské oprávnění a tedy i nové identifikační číslo.

Ostatní úřady a instituce

Možným komplikacím do budoucna se vyhnete, pokud úmrtní nahlásíte všude tam, kde byl partner uvedený jako kontaktní osoba za domácnost nebo služby přímo využíval. Může to být například odvoz odpadu evidovaný na obecním úřadě (tam přepíše jen službu na vás a nic se měnit nebude), ale také třeba knihovna, lékař apod.

Povinností je odevzdat na obecním úřadě podle místa bydliště řidičský průkaz, a to bez zbytečného odkladu, stejně jako cestovní pas. Zbrojní průkaz se odevzdává na Policii ČR.

Jak postupovat v případě dědictví a jeho základní principy

- ❖ *Připravte se na předběžné šetření u notáře – budete potřebovat spoustu dokladů, například list vlastnictví k bytu či domu, výpisy z účtů, vkladní knížky, cenné papíry, technické průkazy k automobilům či smlouvy na dodávky energií*
- ❖ *Ne vždy jsou všichni dědicové okamžitě známi*
- ❖ *Pozor, dědicové nepřevzou jen majetek, ale i dluhy!*
- ❖ *Dědictví se můžete vzdát*

Dědické řízení

Dědické řízení se zahajuje bez takzvaného návrhu - jakmile soud zjistí, že člověk zemřel. Je to okresní soud příslušný podle místa, kde měl dotyčný trvalé bydliště. Je ovšem také možné, že řízení začne i na návrh například některého z oprávněných dědiců.

Dědické řízení provádí notář pověřený soudem. Notář vykonává v dědickém řízení úkony soudu prvního stupně, jeho funkce je v dědickém řízení nazvána soudní komisař.

Účastníky dědického řízení jsou osoby, o nichž lze odůvodněně předpokládat, že jsou zůstavitelovými dědici. Zpravidla jsou to manžel(ka) a děti zemřelého. Notář předvolá vypravitele pohřbu, tedy osoby v příbuzenském vztahu k zemřelému (zůstaviteli), anebo osobu zjištěnou ze závěti.

Notář zjistí v příslušných evidencích, zda existuje pro dědické řízení nějaká významná skutečnost. Evidenci právních jednání pro případ smrti a Evidenci listin o manželském majetkovém režimu vede

Notářská komora ČR. Pokud jde o zjištění majetku, tak mezi nejčastěji používané evidence patří katastr nemovitostí, obchodní rejstřík, centrální evidence cenných papírů, popř. i oddělené evidence, evidence vozidel, případně i lodní nebo letecký rejstřík.

V rámci předběžného šetření notář předvolá pravděpodobné dědice a také jich se dotazuje na okruh příbuzných a na stav zůstavitelova jmění.

Smrtí zaniká manželství, manžel(ka) je tedy účastníkem dědického řízení v otázce vypořádání společného jmění manželů. K předběžnému šetření by vypravitel pohřbu měl přinést co nejvíce dokladů. Jde například o závěť, pokud ji má v držení. Určitě je dobré mít také doklady k nemovitému majetku, jako například kupní smlouvu, dědické rozhodnutí, výpisy z účtů, vkladní knížky, cenné papíry, technické průkazy k automobilům, doklad k bezpečnostní schránce, k členství v družstvu, smlouvy na dodávky energií a vše, z čeho lze zjistit rozsah zůstavitelova majetku.

Dědím nebo nedědím?

Pokud zůstavitel neřešil za svého života rozdělení majetku formou závěti, nastává zákonná dědická posloupnost. Takzvaný zákonný strom dědictví má šest dědických tříd, které nastupují po sobě.

Nejčastěji se dědí **v první dědické třídě** - do té patří manžel(ka) a děti, každý rovným dílem. Pokud některé z dětí nedědí, jeho podíl přejde na jeho potomky, tedy vnoučata, případně pravnoučata zůstavitele (zemřelého). Pozor, na byt či dům nemají nárok nesezdaní partneři pozůstalých.

Tady je jeden příklad: *Paní Nováková žila třicet let s panem Dvořákem jako nesezdaný pár v domě vlastněném panem Dvořákem, rozvedeným otcem dvou dětí. Jelikož pan Dvořák s paní Novákovou vlastní děti neměli, dědí dům pana Dvořáka jeho děti, které měl v manželství.*

Na to je třeba pamatovat a předejít nemilé situaci - ztrátě střechy nad hlavou na sklonku života. Není bez významu, že domek společně partneři zrekonstruovali, ale v dědickém řízení je tuto skutečnost zpravidla těžké prokázat.

Nedědí-li zůstavitelovi (zemřelého) potomci, dědí **ve druhé třídě** manžel(ka), zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele. Dědici druhé třídy dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu

pozůstalosti. Kdy může dědit partner? Tady je příklad: *Pokud pan Dvořák děti neměl a s manželkou, se kterou se rozešli, se skutečně rozvedl, paní Nováková dědičkou bude, a to v druhé dědické třídě. Pokud by se však s manželkou jen rozešel, ale nerozvedl, manželka dědičkou bude a dědí vždy nejméně jednu polovinu pozůstalosti.*

Nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí **ve třetí třídě** stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu také pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele. A pokud nedědí některý ze sourozenců, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem děti.

A kdy dědí sourozenci? Ilustruje to tento příklad: *Pokud pan Dvořák neměl manželku ani rodiče, ale měl vedle družky, paní Novákové, ještě dva sourozence, dědí každý z nich jednu třetinu pozůstalosti.*

Další dědické třídy se týkají prarodičů a rodin od prarodičů odvozených. Dědí tak prasynovci a praneteře nebo strýcové a tety, resp. jejich bratřenci a sestřenice. Registrovaný partner dědí stejně jako manžel v první či druhé dědické třídě. Může se stát, že se některý dědic, zejména z takzvané širší rodiny, o smrti příbuzného nedozví. Vzniká tak otázka, jak se k němu informace o případném dědictví vůbec dostane.

Není-li znám zůstavitelův dědic, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že dědicem je (takzvaný dědic neznámý), nebo není-li známo místo jeho pobytu, ustaví mu soud opatrovníka. Soud vyrozumí tyto osoby o jejich dědickém právu vyhláškou. Vyzve je, aby se přihlásili soudu, a určí jim k tomu lhůtu, která nesmí být kratší než 6 měsíců od vyvěšení vyhlášky na úřední desce soudu.

Neuplatnil-li dědic před soudem ve lhůtě k tomu určené dědické právo, tak to sice nezankaruje, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží. Dědice, k němuž nebylo při projednání dědictví přihlíženo, je třeba opět považovat za účastníka řízení, jakmile se zjistí jeho místo pobytu (například tak, že tento dědic podá odvolání proti rozhodnutí soudu a současně sdělí svou adresu), pokud k tomu dojde dříve, než bylo dědické řízení pravomocně skončeno. Obdobně to platí i pro dědice neznámého.

Dědí se nejen majetek, ale i dluhy

Podle nové právní úpravy je dědic povinen hradit dluhy zůstavitele (zemřelého) v plné výši, neuplatní-li takzvanou výhradu soupisu. Ta se doporučuje v případě, že se vyskytnou nečekané dluhy zůstavitele (*například manželka po smrti manžela zjistí, že dluží svému kamarádovi několik set tisíc korun, které mu půjčil na stavbu garáže*). Pokud dědic uplatní výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele pouze do výše ceny nabytého dědictví.

Dědic, který učinil výhradu soupisu, může dále vyjasnit své postavení coby dlužníka podáním návrhu na vyhledání dluhů zemřelého soudem. Věřitel, který se ve lhůtě nepřihlásí, nemá právo na uhrazení svého dluhu vůči dědici, je-li pozůstalost vyčerpána uhrazením ohlášených pohledávek. Toto pravidlo neplatí v případě, kdy věřitel prokáže-li, že dědic o pohledávce věděl, anebo zajišťuje-li pohledávku (dluh) věřitele zástavní právo nebo jiné věcné břemeno.

K ochraně věřitelů zůstavitele pak slouží institut odloučení pozůstalosti. V situaci, kdy je dědic zadlužen a pozůstalost, kterou by v rámci dědictví nabyt, by nepokryla všechny jeho dluhy, může věřitel žádat soudního komisaře o tzv. odloučení jmění.

Odmítnutí dědictví

Občanský zákoník umožňuje zřeknutí se dědického práva smlouvou se zůstavitelem ještě za jeho života. Není-li jinak ujednáno, působí zřeknutí i proti potomkům. Kdo se zřekne dědického práva, zříká se tím i práva na povinný díl - kdo se však zřekne jen práva na povinný díl, nezříká se tím práva z dědické posloupnosti.

Zřeknutí se dědictví bude praktické v případech, kdy zůstavitel za svého života zvýhodní nějakého z případných dědiců. Zřekl-li se někdo dědického práva ve prospěch jiné osoby, má se za to, že zřeknutí platí, jen stane-li se tato osoba dědicem.

Smlouvu o zřeknutí se dědického práva sepisuje notář.

Dědic má také právo po smrti zůstavitele dědictví odmítnout - smluvní dědic však jen tehdy, když to není dědickou smlouvou vyloučeno. Odmítá-li dědictví nepominutelný dědic, může dědictví odmítnout s výhradou povinného dílu. Odmítnutí pod podmínkou, zčásti nebo s výhradou je přitom neplatné. Odmítnutím dědictví se odmítají nejen práva, ale i povinnosti s dědictvím spojené.

Dědic, který dědictví neodmítl, se jej může před soudem v řízení o dědictví vzdát ve prospěch druhého dědice; učiní-li tak nepominutelný dědic, vzdává se tím také práva na povinný díl s účinností i pro své potomky. Nesouhlasí-li však druhý dědic, k vzdání se dědictví se nepřihlíží.

Závěť

Zůstavitel může otázku dědictví vyřešit ještě před svojí smrtí dle své vůle v závěti. Závěť může kdykoliv odvolat nebo sepsat závěť novou.

Závěť musí být sepsána vlastnoručně nebo například na počítači, kdy je třeba přítomnost dvou svědků, nebo ve formě notářského zápisu. V případě přímého ohrožení života zná zákon ještě takzvanou závěť s úlevami, která má zvláštní formu - nicméně tato závěť platí pouze pro mimořádné situace.

Jednoduchou závěť může napsat zůstavitel sám. Například má-li jediného syna, napíše závěť, kterou odkazuje

veškerý svůj majetek svému jedinému synovi, jehož řádně identifikuje, závěť podepíše a datuje. Pokud má situaci složitější, je vhodné poradit se s právníkem. V případě notářské závěti obdrží radu přímo u notáře.

Poslední možnost - závěť sepsaná u notáře - je ideální. Notářský zápis má statut veřejné listiny, kdy se předpokládá její správnost, což se může v případě sporného dědického řízení ukázat klíčovým. Notář uloží závěť do registru závětí, tedy její existence nezůstane v dědickém řízení utajena.

Závěť musí být datována a vlastní rukou podepsána. U osob se smyslovými postiženími platí zvláštní postup a nutnost tří svědků. Není-li zachována povinná forma závěti, je tato závěť neplatná. Je-li závěť neplatná, nelze k ní v dědickém řízení přihlížet a nastupuje zákonná dědická posloupnost.

Při sestavování poslední vůle je třeba vzít do úvahy takzvané nepominutelné dědice, kterými jsou děti, resp. jejich potomci. Nezletilým dětem se musí z pozůstalosti dostat minimálně tři čtvrtiny jejich zákonného dědického podílu a zletilým dětem jedna čtvrtina. Pokud je takový dědic závěti opominut, může uplatnit právo na vyplacení jeho povinného dílu. Výjimkou pro tuto zásadu je vydědění, kdy ve zvláštních, zákonem stanovených důvodech lze nepominutelného dědice vydědit. Zůstavitel může ustanovit dědici náhradníka, pro případ, že dědic dědictví nenabude.

V ostatních věcech je právem každého zůstavitele si o pozůstalosti rozhodnout samostatně a bez omezení. Rozhodne-li se svůj celý majetek odkázat fotbalovému klubu, může - pokud ovšem nemá svoje děti.

Poslední občanský zákoník zavedl do právní úpravy také takzvané svěrenské nástupnictví. Tímto nástrojem určí zůstavitel osobu, která nastoupí po původním dědici. Nejprve dědí přední dědic a po něm nastoupí následný dědic - variant je ve svěreneckém nástupnictví více.

Několik pojmů

Zůstavitel: Osoba, jejíž majetek se po její smrti stane předmětem dědického řízení.

Odúmrť: Tak zákon označuje dědictví, které přešlo do vlastnictví státu, protože ho dědic odmítl nebo se žádný dědic vůbec nenašel. Stát už dědictví odmítnout nemůže.

Nepominutelný dědic: Děti zůstavitele a případně jejich potomci jsou jediní, koho nelze z rozdělování pozůstalosti vynechat, protože jim náleží povinný díl, leda by je zůstavitel vydědil nebo rozdělil veškerý svůj majetek ještě za života.

Otázky a odpovědi

Jak je to s dluhy a pohledávkami, o kterých se ví, a jak je to u těch, které se objeví později?

Dluhy zůstavitele i jeho pohledávky jsou součástí dědictví. Pokud se však není třeba bát, jejich uložení v rámci správního trestání mají především represivní charakter s cílem působit na osobu porušující zákon. Tedy do pasiv dědictví nespadá a na vrub dědicům dle stávající judikatury soudů nejde.

Naproti tomu věřitelé zůstavitele (zemřelého) mohou ve většině případů získat své pohledávky zpět. Od roku 2014 dluhy zůstavitele přecházejí na dědice, pokud zákon nestanoví jinak. Pokud dědic neuplatní takzvanou výhradu soupisu, bude hradit dluhy i nad cenu obdrženého dědictví.

Jak se zjišťuje hodnota pozůstalosti (dědictví)?

V řízení o pozůstalosti se zjišťuje obvyklá cena zanechaného majetku, tedy cena, za kterou by bylo možné pozůstalost prodat v době smrti zůstavitele. Obvykle je to podle souhlasného prohlášení dědiců. Ve složitějších případech se vyhotoví znalecký posudek, někteří notáři u nemovitého majetku používají ocenění realitní kanceláří, které vyjde levněji. V případě peněžních prostředků na účtech je cena rovna jejich výši.

Hodnota aktiv pozůstalosti se zjišťuje za účelem stanovení odměny notáře, která se vypočítá podle notářského tarifu.

Jak se řeší dědictví, pokud byl manžel v exekuci?

Exekuce může postihovat společné jmění manželů. Ze něho se uspokojují i dluhy převzaté za trvání manželství jen jedním z manželů a v exekuci může být postihnut majetek nezadlužného manžela pro vymožení dluhu vzniklého dokonce před manželstvím. Smrtí společné jmění zaniká. Nastupující dědici, např. manžel a děti musí učinit rozhodnutí, zda dědictví neodmítnou. Pokud dědic dědictví neodmítne, věřitel se pohledávky domáhá i po dědici, tedy po manželu zemřelém. Pokud není uplatněna výhrada soupisu, odpovídá za dluhy dědic, který dědictví neodmítl, a to i nad výši zděného majetku.

Co všechno je předmětem dědictví?

Předmětem dědictví je vše, co zemřelý vlastnil ke dni své smrti, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci. To znamená, že například závazek namalovat obraz není součástí dědictví, smluvní pokuta za porušení této povinnosti již součástí dědictví být může.

Jak je to s věcmi, které zůstaly po manželovi například v nemocnici (hotovost, šaty, auto...) - může je manželka převzít?

Manželce nebo osobě blízké (dětem) se osobní věci vydávají. Auto a ostatní věci spravuje v rámci běžné správy dědic i do doby, než mu bude dědictví potvrzeno. Vznikne-li spor, může notář jmenovat správcem dědictví profesionála.

Jak vybírat právníka a notáře?

Notáře si pro dědické řízení vybrat nelze. Notář má jako soudní komisař postavení soudu a provedením dědického řízení jej pověřuje příslušný soud (dle bydliště zemřelého). Advokáta pro případ nedohody v rámci dědického řízení či jiných komplikací je vhodné vybrat dle referencí, či osobní zkušenosti, je vhodné nalézt takového advokáta, který s dědickým řízením již přišel do styku a v problematice se orientuje.

Jaká je cena za služby notáře?

Sazby se řídí notářskými tarify, přesně celkovou částku nelze většinou určit. Odměna se totiž odvíjí zpravidla z hodnoty pozůstalosti.

Jak postupovat v oblasti financí

- ❖ *Je možné požádat notáře o zjištění finančních prostředků a produktů, které zemřelý měl*
- ❖ *Po úmrtí funguje bankovní účet zemřelého dál, odcházejí z něho všechny sjednané platby (např. trvalé příkazy), pokud nejsou nastaveny na zrušení v případě úmrtí*
- ❖ *Pokud to Vaše situace umožňuje, převed'te včas na účet zemřelého dostatek peněz, aby platby probíhaly a vy se vyhnuli problémům s neplacením závazků*
- ❖ *Podmínky jednotlivých bank, pojišťoven, dodavatelů energií či mobilních operátorů se mohou mírně lišit*
- ❖ *Smlouvy u dodavatele energií je třeba řešit poměrně rychle, není možné čekat na konec dědického řízení - podle zákona smlouva s nimi zaniká úmrtím*
- ❖ *POZOR! Hrozí reálné riziko, že i v případě společného účtu zůstane manželka zemřelého bez přístupu k penězům, které jsou součástí dědického řízení - je žádoucí to probrat s notářem*

Bankovní účet

Smrtí majitele účtu nezaniká ani smlouva o běžném účtu, ani smlouva o vkladovém účtu. Banka i po smrti majitele účtu pokračuje v přijímání peněz a provádění platebních transakcí na základě příkazů, které jí dal zůstavitel za svého života.

Banka zastaví pouze ty platební transakce z účtu, u kterých majitel účtu výslovně stanovil, že po jeho smrti v nich nemá banka pokračovat.

Doložit smrt majitele účtu mohou bance buď pozůstalý úmrtním listem, nebo notář, který ji v rámci dědického řízení stejně kontaktovat musí.

Smrtí majitele účtu nezaniká plná moc,

kteřou udělil k nakládání s peněžními prostředky na účtu, neplyne-li z jejího obsahu opak.

Když například manžel za svého života zmocnil svoji manželku k nakládání s penězi na účtu, pak toto **dispoziční právo trvá i po smrti manžela**. Manželka nebo někdo jiný s dispozičním právem tedy může například rušit platby a nakládat s finančními prostředky.

Za transakce je přitom odpovědná dědicům - je třeba také myslet na to, že pokud nespadá do okruh dědiců (což se může stát např. u partnerky zemřelého), bude vyzvána k vrácení peněz, které použila.

Pokud dědičkou/dědicem je, pak se bude dělit o zůstatek na bankovním účtu s ostatními dědici.

Ovšem může se stát, že i v případě společně využívaného účtu zůstane manželka bez přístupu k financím, pokud je v rámci dědického řízení zablokována - řešit je to třeba s notářem, který má dědické řízení na starosti.

A ještě na jednu situaci je třeba dávat pozor: v některých případech může být dispoziční právo nastaveno jen po dobu života majitele účtu a po jeho úmrtí zanikne.

Manžel/ka či partner/ka bez dispozičního práva se k účtu během dědického řízení dostane jen prostřednictvím notáře.

Ten může vystavit potvrzení o tom, že je potencionální dědic nebo ji jmenovat správcem pozůstalosti. Může také například vydat usnesení o zastavení některých plateb.

Pokud některé platby odejdou například za služby, které již zemřelý nevyužil, mohou dědicové účtu požádat o jejich vrácení. Banka v tom ale zpravidla nepomůže.

Pokud přijde na účet zemřelého například starobní důchod, má banka ze zákona povinnost jej vrátit. A naopak - pokud důchod manželky chodil na účet zemřelého manžela, je vhodné zřídit si nový osobní účet a u České správy sociálního zabezpečení vyplnit žádost o

změnu výplaty peněz na tento nově založený účet.

Některé banky po nahlášení úmrtí majitele účtu přestanou účtovat poplatky za jeho vedení - ovšem většinou jen v případě, že k účtu nikdo nemá dispoziční právo.

Hypotéky

Splátky hypotéky pokračují i po smrti zůstavitele (majitele účtu), a to na základě příkazu, který zadal za svého života. Není přitom rozhodující, jestli nemovitost, na které je zástavní právo v souvislosti s hypotečním úvěrem, je předmětem dědického řízení.

Je tedy nutné se postarat o to, aby na účtu, ze kterého se hypotéka splácí, byl dostatek peněz.

V případě, že tomu tak není, musí ve splácení pokračovat spoludlužník, někdo z případných dědiců nebo správce dědictví, pokud je ustanoven. Vždy je potřeba postupovat v součinnosti s peněžním ústavem (kterému je třeba nahlásit úmrtí dlužníka a doložit je úmrtním listem) a s notářem.

Pokud měl zemřelý uzavřené pojištění schopnosti splácet hypotéku, může být celý dluh nebo jeho část uhrazen z něho. Banky navíc bývají v těchto případech vstřícné a dá se s nimi domluvit třeba na nižších splátkách nebo na tom, že hypotéka se začne splácet z účtu jiné osoby.

Spoření a investice do fondů

V rámci dědického řízení lze požádat notáře, aby zjistil všechny sjednané finanční produkty a investice, které zemřelý měl.

Pokud pozůstalí o investicích a jejich rozložení vědí, měli by to notáři říci - není totiž stoprocentně zaručeno, že všechny informace dohledá.

Investice a naspořené peníze se pak stávají součástí dědického řízení a nikdo z pozůstalých k nim v podstatě nemá přístup až do jeho vypořádání. Poté si dědicové mohou nechat převést například podílové listy fondů na svůj účet cenných papírů nebo je prodat.

Pokud jde o vkladní knížky, Česká spořitelna je nepřevádí na nového majitele, ale zůstatek vyplácí dědicům.

Podobné je to u stavebního spoření, které zaniká a naspořená částka se stává součástí dědického řízení.

Penzijní připojištění

V případě úmrtí penzijní připojištění zaniká. Naspořené peníze připadnou osobám, které jsou uvedeny ve smlouvě. Pokud zemřelý nikoho ve smlouvě neurčil, pak se celá částka stává součástí dědického řízení.

Na vypořádání penzijního připojištění mají podle příslušného zákona penzijní společnosti tři měsíce, zpravidla to však vyřizují rychleji.

Životní pojištění

Peníze ze životního pojištění získává

člověk, která je uvedený ve smlouvě (takzvaná obmyšlená osoba). Může tam být přitom uvedeno více osob s podílem, který se jim má vyplatit.

Pokud ve smlouvě nikdo uvedený není, vyplácejí se peníze z životního pojištění v určeném pořadí, a to:

- manželka zemřelého;
- děti zemřelého;
- rodiče zemřelého;
- dědici zemřelého;
- stát.

K výplatě je třeba podat příslušné pojišťovně žádost a doložit úmrtní list.

Majetkové pojištění

Pojištění se v tomto případě vztahuje na příslušný majetek, nikoliv osobu. Z tohoto důvodů je platné i po úmrtí toho, na kterého byla pojistná smlouva uzavřena, a je tedy třeba pojistné platit dál.

Po uzavření dědického řízení se zpravidla sjednává nová smlouva na dědice, který se stal/i vlastníkem pojištěného majetku - nebo lze převést stávající smlouvu. Za některých okolností lze převést pojištění na spolumajitele například nemovitosti ještě před koncem dědického řízení.

Každopádně je dobré kontaktovat příslušnou pojišťovnu zejména u smluv na hodnotný majetek (domácnost, nemovitost a podobně) a domluvit se s ní předem na dalším postupu. Může totiž nastat řada variant a podmínky jednotlivých pojišťoven i smluv se mohou lišit.

Dodavatelé energií

Pokud byla smlouva o dodávkách elektřiny nebo plynu uzavřena na manžela či partnera, tak podle zákona jeho úmrtím automaticky končí. Je tedy možné ji nechat zaniknout a uzavřít smlouvu s novým dodavatelem nebo stávající smlouvu přepsat na někoho jiného. Dodavateli energií je třeba doložit úmrtní list.

S přepisem či uzavřením nové smlouvy nelze čekat až na konec dědického řízení - jak je uvedeno výše,

smlouva zaniká úmrtím toho, s kým byla uzavřena. Při nečinnosti hrozí odpojení elektřiny nebo plynu, neboť bez platné smlouvy je odběr klasifikován jako neoprávněný.

Mobilní operátoři

U mobilních operátorů je to podobné jako u dodavatelů energií. Smlouva zaniká po smrti toho, s kým byla uzavřena. Operátorovi je třeba doložit úmrtní list. V případě úmrtí operátoři neúčtují sankce za předčasné ukončení smlouvy.

